

*„Ostatnia szansa – zachowanie bioróżnorodności dla następnych pokoleń”
(2015-1-PL01-KA219-016980_3)*

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt w Wolińskim Parku Narodowym. Endemity Pomorza.

Woliński Park Narodowy

- Jest to jeden z dwóch parków w Polsce o charakterze morskim.
- Woliński Park Narodowy znajduje się na największej polskiej wyspie – Wolin.
- Powierzchnia parku wynosi 10 937 ha, z czego 165 ha znajduje się pod ścisłą ochroną.

Woliński Park Narodowy

- Park jest objęty projektem „Poprawa warunków realizacji zadań ochronnych nieleśnych ekosystemów lądowych i wodnych WPN”, którego celem jest:
  - ✓ zatrzymanie degradacji
  - ✓ poprawa stanu siedlisk
  - ✓ ochrona gatunkowa
- W parku chroniona jest bioróżnorodność na poziomie:
  - ✓ genetycznym,
  - ✓ gatunkowym
  - ✓ ekosystemowym.

Woliński Park Narodowy

W parku znajduje się wiele typów ekosystemów takich, jak:

➤ **wybrzeża klifowe**

➤ **wzgórza morenowe**

➤ **lasy bukowe i bukowo –dębowe**

➤ **jeziora śródlądowe**

➤ **Delta Świny**

SYMBOL

Baltic Sea

Aby zaostriżyć stopień ochrony przyrody, w Wolińskim Parku Narodowym utworzono 6 obszarów ochrony ścisłej:

1. **Obszar ochrony ścisłej** im. dr Stefana Jarosza
2. **Obszar ochrony ścisłej** im. prof. Mariana Raciborskiego
3. **Obszar ochrony ścisłej** im. prof. Zygmunta Czubińskiego
4. **Obszar ochrony ścisłej** im. dr Bogdana Dyakowskiego
5. **Obszar ochrony ścisłej** im. prof. Władysława Szafera
6. **Obszar ochrony ścisłej** im. prof. Adama Wodziczki

Ponadto utworzone zostały:

- Specjalny obszar ochrony siedlisk „Ujście Odry i Zalew Szczeciński”
- Obszar specjalnej ochrony ptaków „Delta Świna”
- Rezerwat przyrody „Łuniewo”

1.

Obszar ochrony ścistej im. dr Stefana Jarosza

- **Cel ochrony:** ochrona gatunkowa buka zwyczajnego, dębu bezszypułkowego, klonu jawor i grabu zwyczajnego.

Carpinus betulus L.
(Grab zwyczajny)

Acer pseudoplatanus L.
(Klon jawor)

Fagus sylvatica L. (Buk zwyczajny)

Quercus petraea (Dąb bezszypułkowy)

Zespół leśny buczyny pomorskiej

Gatunki te w naturalnych warunkach występują w ekosystemie buczyny pomorskiej.

2.

Obszar ochrony ścisłej im. prof. Mariana Raciborskiego

- **Cel ochrony:** ochrona gatunkowa buławnika mieczolistnego, wiciokrzewu pomorskiego i zimoziotu północnego.

Cephalanthera longifolia
• (Buławnik mieczolistny)

Linnaea borealis
(Zimoziół północny)

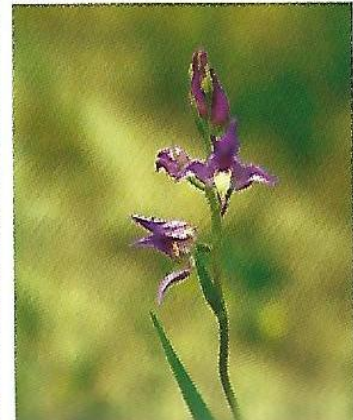
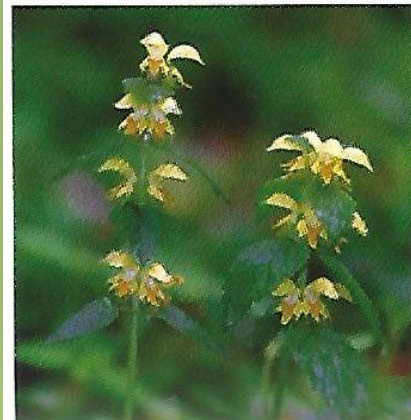
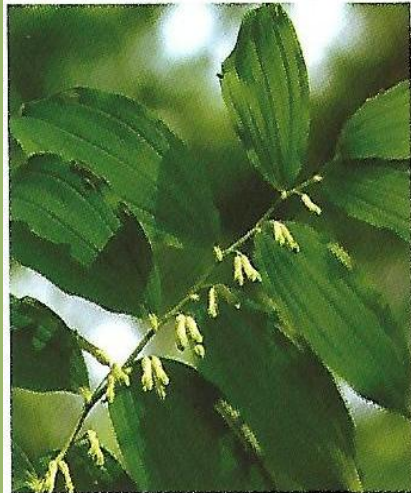

Lonicera periclymenum L.
(Wiciokrzew pomorski)

Zespół leśny buczyny storczykowej

Gatunki te w naturalnych warunkach występują w ekosystemie buczyny storczykowej.

3.

Obszar ochrony ścistej im. prof. Zygmunta Czubińskiego

- **Cel ochrony:** ochrona gatunkowa obuwika królewskiego oraz storczyka kukawki.

Cypripedium reginae
(Obuwik królewski)

Orchis militaris L.
(Storczyk kukawka)

4.

Obszar ochrony ścistej im. dr Bogdana Dyakowskiego

- **Cel ochrony:** ochrona gatunkowa perłówki jednokwiatowej, konwalijki dwulistnej i szczawika zajęczego.

***Oxalis acetosella* L.**
(Szczawik zajęczy)

Maianthemum bifolium
(Konwalijka dwulistna)

Melica uniflora
(Perłówka jednokwiatowa)

Zespół leśny buczyny świetlistej

Gafunki te w naturalnych warunkach występują w ekosystemie buczyny świetlistej.

5.

Obszar ochrony ścisłej im. prof. Władysława Szafera

- **Cel ochrony:** ochrona gatunkowa żywca cebulkowego, zawilca gajowego i przytulii wonnej.

Dentaria bulbifera L.
(Żywiec cebulkowy)

Anemone nemorosa L.
(Zawilec gajowy)

Galium odoratum
(Przytulia wonna)

Zespół leśny buczyny pomorskiej

Gatunki te w naturalnych warunkach występują w ekosystemie buczyny pomorskiej.

6.

Obszar ochrony ścistej im. prof. Adama Wodziczki

- **Cel ochrony:** ochrona pojedynczego osobnika Dębu Wolinian oraz roślinności kserotermicznej.

Dąb Wolinian

Stachys recta L.
(Czyściec prosty)

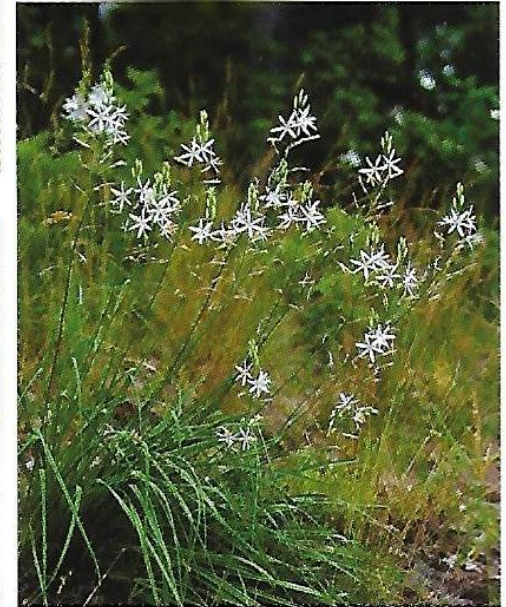

Anthericum liliago L.
(Pajęcznica liliowata)

Carex humilis L.
(Turzyca niska)

Zespół roślinności kserotermicznej

Rezerwat przyrody Łuniewo

- Rezerwat obejmuje zarośnięte jezioro Łuniewo oraz torfowisko.
- **Cel ochrony:** ochrona ekosystemu torfowiska przejściowego wraz z występującymi tu gatunkami chronionymi.

Gatunki chronione w rezerwacie przyrody Łuniewo

Lycopodiella inundata
(Widłaczek torfowy)

Drosera rotundifolia
(Rosiczka okrągłolistna)

Osmunda regalis
(Długosz królewski)

Matteuccia struthiopteris
(Piorópusznik strusi)

Specjalny obszar ochrony siedlisk „Ujście Odry i Zalew Szczeciński”

- **Cel ochrony:** ochrona gatunkowa hydrofitów i halofitów.

***Lemna minor* L.** (Rzęsa drobna)

***Plantago maritima* L.** (Babka nadmorska)

- ***Nymphaea alba*** (Grzybień biały)

- ***Glaux maritima*** (Mlecznik nadmorski)

Obszar specjalnej ochrony ptaków „Deltę Świny”

Calidris pugnax
(Batalion)

Ichthyaetus melanocephalus
(Mewa czarnogłowa)

Sterna hirundo
(Rybitwa rzeczna)

Tringa totanus
(Krwawodziób)

Obszar specjalnej ochrony ptaków „Deltę Świny”

Aster tripolium L.
(Aster solny)

Juncus gerardi
(Sit Gerarda)

Hierochloë odorata
(Turówka wonna)

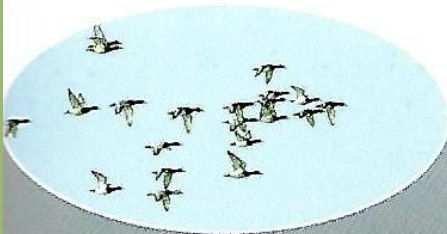

Allium angulosum L.
(Czosnek kątowny)

Gatunki zwierząt chronione na terenie rezerwatów

Aythya marila

Mergellus albellus

Tadorna tadorna

Cygnus cygnus

Clangula hyemalis

Mergus serrator

Somateria mollissima

Halichoerus grypus

Gatunki zwierząt chronione na terenie rezerwatów

Lutra lutra

Bucephala clangula

Aythya fuligula

Podiceps cristatus

Mergus merganser

Gatunki zwierząt chronione na terenie rezerwatów

Meles meles (Borsuk)

Hyla arborea (Rzekotka drzewna)

Coronella austriaca (Gniewosz plamisty)

Acronicta aceris (Wieczernica klonówka)

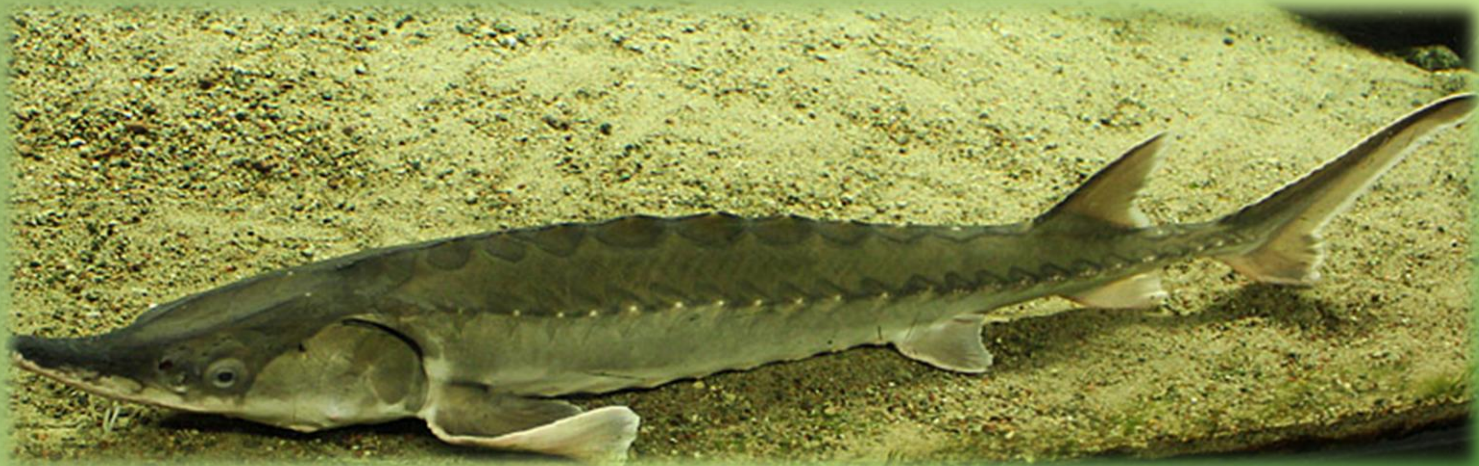
Gatunki zwierząt chronione na terenie rezerwatów

Polyommatus icarus (Modraszek ikar)

Sympetrum flaveolum (Szablak żółty)

Acipenser oxyrinchus (Jesiotr ostronosy)

ENDEMITY WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Bison bonasus (Żubr europejski)

- Żubr jest [największym dziko żyjącym ssakiem](#) w Europie. Waga samca wynosi od 440 do 920 kg, a samicy od 320 do 640 kg.
- Jego pożywienie stanowią głównie [trawy i rośliny zielne](#), a także zimą oraz wczesną wiosną – [kora i pędy niektórych drzew](#).
- Cechą charakterystyczną samców jest masywna przednia część ciała i mniejsza część tylna.

Bison bonasus (Żubr europejski)

- W Polsce założono Międzynarodowe Towarzystwo Ochrony Żubra, dlatego nasz kraj stał się światowym centrum hodowli tego gatunku. Związek ten skupia 16 krajów, które zajmują się restytucją i reintrodukcją żubra.
- Po I wojnie światowej na świecie żyły tylko 54 żubry, z czego jedynie 12 nadawało się do dalszego rozrodu.
- Obecnie w Polsce znajduje się 1566 osobników tego gatunku, z czego 7 w Wolińskim Parku Narodowym.

Rezerwat żubrów w Wolińskim Parku Narodowym

- Rezerwat założony został w 1986 roku.
- Zagroda obejmuje teren o powierzchni 28 ha, z czego żubry mają do dyspozycji wybieg o powierzchni 20ha.
- Oprócz nich w rezerwacie znajdują się też inne zwierzęta, taki jak dziki, jelenie, czy sarny. Wszystkie one mają zapewnioną odpowiednią opiekę weterynaryjną.

Gatunki zwierząt chronione na terenie rezerwatów

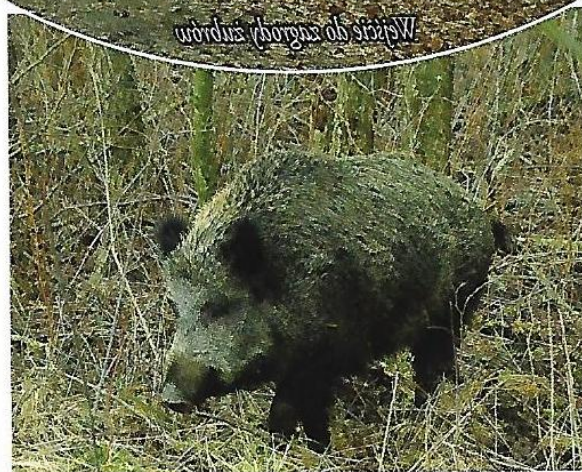
Bison bonasus

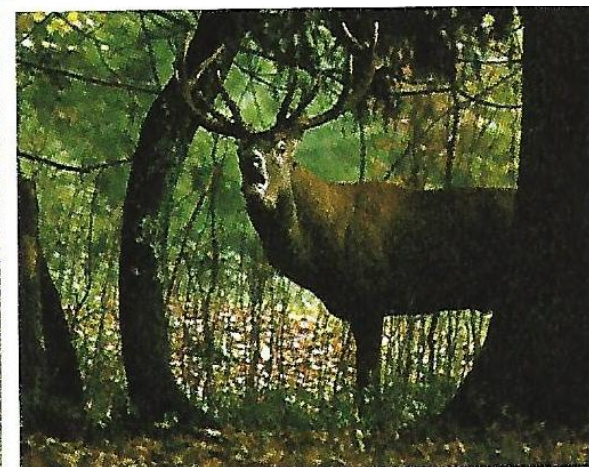
Haliaeetus albicilla

Capreolus capreolus

Sus scrofa

Cervus elaphus

Rezerwat żubrów w Wolińskim Parku Narodowym

- Liczba żubrów w różnych okresach waha się od 6 do 12. Obecnie w zagrodzie znajduje się ich 7.
- Na samym początku zagrodę zamieszkiwały tylko cztery żubry, z czego tylko dwa nadawały się do rozrodu.
- Co roku rodzą się 1-2 cielaki.
- Imiona wszystkich żubrów zaczynają się od liter „PO” - od słowa „POLAND” (Poznaniak, Polanin, Posawa).

Haliaetus albicilla (Bielik zwyczajny)

- Jest to największy gniazdujący w Polsce drapieżnik.
- Wbrew nazwie, nie jest biały. Taki kolor przybiera jego ogon od 5 roku życia. Reszta upierzenia ma kolor brązowy.
- Jego pożywienie stanowią głównie ryby, ptaki wodne, a czasem ssaki – nawet młode sarny.
- Samce i samice tworzą trwałe pary, przywiązane do miejsca gniazdowania przez cały rok.
- Ich gniazda przez wiele lat rozrastają się i mogą osiągać wysokość do 4m i wagę 1 tony.

Haliaeetus albicilla (Bielik zwyczajny)

- Bielika uważamy za króla ptaków i gatunek ten jest widoczny w godle Polski.
- W Polsce na początku XX wieku żyło tylko 20 par lęgowych. Obecnie w naszym kraju gniazduje około 750 par.
- Było to możliwe dzięki dobrze przeprowadzonej restytucji oraz reintrodukcji, polegającej na **zabieraniu piskląt z gniazd, w których wykuło się ich najwięcej i przenoszeniu na obszar, gdzie gatunek został wytępiony.**

Bielik zwyczajny w Wolińskim Parku Narodowym

Lucanus cervus (Jelonek rogacz)

- Jeden z największych chrząszczy w Polsce.
- Bytuje przede wszystkim w starych dąbrowach, z którymi związane są zarówno larwy jak i postaci dorosłe.
- Żywi się przede wszystkim sokiem z pni drzew.
- Potężne żuwaczki umożliwiają im wgryzienie się w korę i dotarcie do soku. Służą też do walk z innymi osobnikami.

Lucanus cervus (Jelonek rogacz)

- Jelonek niegdyś miał szeroki zasięg występowania, jednak wskutek znikania starych dębów stał się gatunkiem zagrożonym.
- Obecnie w Wolińskim Parku Narodowym coraz trudniej spotkać ten gatunek, co spowodowane jest zanikaniem starych dębów, które są miejscem bytowania tego gatunku.

Acrocephalus paludicola (Wodniczka)

- W naszym kraju przebywa od kwietnia do sierpnia.
- Żywi się pajęczakami. Swoje gniazda buduje nisko nad ziemią.
- Ma bardzo wysokie wymagania siedliskowe. Zamieszkuje jedynie torfowiska i tereny podmokłe porośnięte turzycą.
- Ciekawostką jest fakt, że samce nie opiekują się swoim potomstwem.

Acrocephalus paludicola (Wodniczka)

- Gatunek jest zagrożony z powodu zanikania jego naturalnych siedlisk.
- Jest najrzadszym i jedynym zagrożonym globalnie ptakiem śpiewającym.
- Ważną ostoją wodniczki jest delta Świny znajdująca się na terenie Wolińskiego Parku Narodowego. Przebywa tam 1-3% krajowej populacji gatunku.
- Obecnie prowadzi się wiele działań ochronnych takich jak: **monitoring, wykup terenów, na których występuje, czy edukacja zwiększająca świadomość konieczności ochrony ptaka.**

Eryngium maritimum (Mikołajek nadmorski)

- Jest typowym gatunkiem dla Wolińskiego Parku Narodowego.
- W Polsce rośnie wyłącznie na wydmach nadmorskich.
- Jego nasiona roznoszone są przez zwierzęta, jednak w środowisku naturalnym rozmnaża się przede wszystkim wegetatywnie.
- Jest rośliną światłolubną, odporną na wiatr i suszę.

Eryngium maritimum (Mikołajek nadmorski)

- Jego liczebność zmalała z powodu [zalesiania wydm oraz zrywania i przesadzania do ogródków jako roślina ozdobna.](#)
- Kilka lat temu przeprowadzono [reintrodukcję mikołajka.](#)
- Obecny proces stopniowego zalesiania wydm [stanowi zagrożenie dla mikołajka](#), gdyż źle znosi on zacienienie, dlatego roślinność wokół jego stanowisko jest rozrzedzana. Nie stosuje się już jednak nowych nasadzeń.

Luscinia svecica (Podróżniczek)

- Niewielki ptak z rodziny drozdowatych.
- Posiada charakterystyczne kolorowe upierzenie na gardle.
- Prowadzi samotne życie wśród gęstej roślinności (najczęściej są to doliny rzeczne i tereny w pobliżu zbiorników wodnych).
- Żywi się owadami, a jesienią również jagodami.

Luscinia svecica (Podróżniczek)

- Jest objęty ścisłą ochroną prawną i wymieniony w [Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako gatunek bliski zagrożeniu.](#)
- Spadek jego liczebności spowodowany jest [utrata siedlisk w wyniku nadmiernej melioracji.](#)